

WTO-forhandlingerne kørt i grøften

Af John Nordbo

WTOs ministerkonference i den mexicanske badeby Cancun endte ikke i den afslappende atmosfære, som omgivelserne lagde op til. Den 14. september, et døgn før tid, erklærede den mexicanske udenrigsminister og formand for mødet, at nu var det slut. Han så ingen muligheder for at opnå enighed om en ministererklæring.

Landene gik fra hinanden uden at have aftalt meget andet end, at de ville mødes igen. Dermed er der stor usikkerhed om, hvordan forhandlingerne i den såkaldte "Doha-runde" vil blive videreført.

Forhandlingsrunden blev startet på en ministerkonference i Qatars hovedstad, Doha, for to år siden, og den omfatter forhandlinger om friere handel med såvel landbrugsvarer som andre vare- og tjenesteydelser. En række andre spørgsmål, herunder nogle sager om miljø, er også til forhandling i Doha-runden, som efter planen skal afsluttes senest januar 2005.

Nøglespørgsmålet i forhandlingerne op til Cancun-mødet var landbruget. Næsten alle u-lande lægger stor vægt på at få liberaliseret handlen med landbrugsvarer. De har en stor interesse i at få reduceret de rige landes statsstøtte til landbruget, som i gennemsnit ligger over 100.000 kr. pr. fuldtidsbeskæftiget i landbruget i EU, USA og Japan. Ingen u-lande har råd til at matche subsidier i den størrelsesorden, og derfor er bønderne i den 3. verden udsat for unfair konkurrence, så det basker.

Hvis der på mødet i Cancun var opnået enighed om noget i retning af en halvering af de rige landes landbrugssubsidier og toldsatser, ville det have fået betydelige konsekvenser for ikke bare u-landenes muligheder, men også miljøet. De umiddelbare konsekvenser heraf forventes at være lavere landbrugsproduktion og mindre eksport fra de rige lande. Med andre ord: Et mindre intensivt landbrug og formentlig færre pesticider, mindre kunstgødning og mere natur.

I de fattige lande forventes øget produktion til såvel hjemmemarkedet som til eksport. Miljøkonsekvenserne heraf kan være negative, men næppe store nok til at det samlede miljøregnskab på globalt plan vil være negativt. Der er usikkerheder forbundet med disse forhold. Miljøeffekterne afhænger jo af, hvor meget subsidier og told nedsættes, i hvilke lande det sker, og hvilke produkter der især vil blive berørt.

Usikkerheden kan være en af grundene til, at jeg i Cancun aldrig hørte noget land nævne ordet "miljø" i landbrugsdiskussionerne. En anden årsag kan være, at miljøet ikke havde nogen prioritet for andre end NGO'erne, som i parentes bemærket heller ikke er voldsomt stærke, når det gælder detaljerede vurderinger af de samlede miljøeffekter ved en liberalisering af landbruget.

I Cancun var det kun EU, der forsøgte at hejse miljøflaget en anelse. Man ville sikre, at bl.a. sekretariaterne for de internationale miljøkonventioner fik observatørposter i WTOs miljøkomité, ligesom man ønskede forhandlinger om miljømærkning i WTO.

Af forskellige grunde var miljøorganisationerne ikke vilde med disse forslag, og de fleste antog, at den virkelige grund til, at EU stillede forslag på miljøområdet var taktisk: Forventningen var, at EU

i sidste ende ville sælge miljøforslagene i forhandlingerne til gengæld for at slippe med lavere reduktioner af landbrugsstøtten og tolden på landbrugsvarer.

Vi ved ikke, om det ville være sket. Forhandlingerne kom aldrig så langt, før de brød sammen. Der er kun få vindere i Cancun, nemlig de landbrugsorganisationer, som ønsker reformer på landbrugsområdet udskudt så længe som muligt. Jeg ønsker *ikke* tillykke.

John Nordbo (jno@dn.dk) er koordinator for 92-gruppen, et netværk af 20 danske interesseorganisationer. Han var med i den officielle danske delegation i Cancun på vegne af 92-gruppen.